

VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS

SPRENDIMAS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gruodžio 19 d.
Vilnius

Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėja Erika Stočkienė,
rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo T. D. pareiškimą dėl
juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, suinteresuoti asmenys VĮ „Turto bankas“ bei Valstybinė
mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Teismas

n u s t a t ė

1. Pareiškėjas kreipėsi į teismą ypatingosios teisenos tvarka nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad K. D. po sūnaus Š. D. mirties priėmė palikimą pradėdamas jį faktiškai valdyti.
2. Nurodė, kad (*neskelbtina*) palikėjai M. D. ir K. D. gimė sūnus Š. D. (*neskelbtina*) mirė palikėja M. D. 2021-06-14 mirė Š. D. (*neskelbtina*) mirė K. D. 2022-05-05 Vilniaus miesto 41-asis notaro biuras informavo, jog jame nėra užvesta turto paveldėjimo byla po palikėjo Š. D. Mirus Š. D. K. D. liko gyventi bute adresu (*neskelbtina*), taip priimdamas palikimą pradėjęs jį faktiškai valdyti. K. D. prižiūrėjo ir rūpinosi butu, mokėjo namo išlaikymo mokesčius, perėmė visus name buvusius baldus, namų apyvokos reikmenis ir mirusio sūnaus asmeninius daiktus. Taip pat pažymėjo, kad šiame turte buvo K. D. nuolatinė gyvenamoji vieta iki pat jo mirties, kas rodo nenutrūkstamą naudojimąsi nekilnojamo turto objektu adresu (*neskelbtina*).
3. Suinteresuotas asmuo VĮ „Turto bankas“ pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo pareiškimą nagrinėti teismo nuožiūra.
4. Suinteresuotas asmuo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo pareiškimą nagrinėti teismo nuožiūra.
5. Teismas 2022 m. gruodžio 8 d. nutartimi bylą skyrė nagrinėti teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka 2022 m. gruodžio 19 d. 13:00 val., jokių papildomų paaiškinimų/įrodymų teisme nebuvo gauta.

Pareiškimas tenkintinas.

6. Iš byloje esančių rašytinių įrodymų nustatyta, jog M. D., mirė (*neskelbtina*). Jos sutuoktinis K. D., mirė (*neskelbtina*). Jų vaikai: T. D. (pareiškėjas), gimė (*neskelbtina*); Š. D., gimė (*neskelbtina*), mirė (*neskelbtina*). Iš Gyventojų registro pažymos apie asmens duomenys matyti, kad Š. D. nevedęs, vaikų neturi.
7. Pareiškėjas prašo nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad K. D. po sūnaus Š. D. mirties priėmė palikimą pradėdamas jį faktiškai valdyti. Nurodo, kad mirus Š. D. K. D. liko gyventi

- bute adresu (*neskelbtina*), taip priimdamas palikimą pradėjęs jį faktiškai valdyti. K. D. prižiūrėjo ir rūpinosi butu, mokėjo namo išlaikymo mokesčius, perėmė visus name buvusius baldus, namų apyvokos reikmenis ir mirusio sūnaus asmeninius daiktus.
8. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 445 straipsnį teismas nustato juridinę reikšmę turinčius faktus tik tada, kai pareiškėjas negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų arba kai negalima atkurti prarastų dokumentų. Vadovaudamasis šia ir kitomis CPK XXVI skyriaus, reglamentuojančio juridinio fakto nustatymą, nuostatomis, kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad juridinę reikšmę turinčius faktus teismas gali nustatyti, kai yra šios aplinkybės: 1) prašomas nustatyti faktas turi juridinę reikšmę; 2) pareiškėjas neturi dokumentų, patvirtinančių tą juridinę reikšmę turintį faktą; 3) pareiškėjas negali kitokia, t. y. ne teismo, tvarka gauti dokumentų, patvirtinančių atitinkamą juridinę reikšmę turintį faktą, arba pareiškėjas negali ne teismo tvarka atkurti prarastų dokumentų, patvirtinančių juridinę reikšmę turintį faktą (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 3 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-45/2009; 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-390/2010; 2011 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-273/2011 ir kt.*).
9. Palikimo atsiradimo faktas savaimė nuosavybės teisės į palikimą įpėdiniui nesukuria. Įpėdinis, norėdamas įgyti palikimą, turi jį priimti. Palikimo priėmimas yra vienašalis sandoris, kuriuo įpėdinis išreiškia savo valią perimti palikėjo teises ir pareigas. Įpėdinio valia priimti palikimą turi būti išreiškiama įstatymo nustatytais būdais ir terminais. Įstatyme įtvirtinta keletas alternatyvių palikimo priėmimo būdų: įpėdinis pradeda faktiškai valdyti paveldėtą turtą arba paduoda palikimo atsiradimo vietos notarui pareiškimą dėl palikimo priėmimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir CK) 5.50 straipsnio 2 dalis). Šie veiksmai turi būti atliekami per tris mėnesius nuo palikimo atsiradimo dienos (CK 5.50 straipsnio 3 dalis). Faktą, kad asmuo priėmė palikimą, pradėjęs faktiškai jį valdyti, nustato teismas, atsižvelgdamas į CK nustatytus ir teismų praktikoje suformuotus kriterijus. Pagal CK 5.51 straipsnio 1 dalį įpėdinis laikomas priėmusiu palikimą, jeigu jis pradėjo turtą valdyti, juo rūpintis kaip savo turtu (daiktą valdo, jį naudoja, prižiūri, juo disponuoja, moka atitinkamus mokesčius, kreipiasi į teismą, išreikšdamas valią priimti palikimą, prašydamas paskirti palikimo administratorių ir pan.). Įpėdinis, pradėjęs valdyti kokią nors palikimo dalį ar net kokią nors daiktą, laikomas priėmusiu visą palikimą. Esminės šios normos aiškinimo ir taikymo taisyklės suformuluotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyse. Pirmą, priimti palikimą, pradėjęs faktiškai jį valdyti, galima tik aktyviais veiksmais, antra, tokie veiksmai atliekami, siekiant išreikšti valią įgyti nuosavybės teisę į paveldimą turtą, trečia, įpėdinis valdo turtą kaip savo ir laiko save turto savininku (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-487/2010*). Taigi teismas, sprenddamas, ar įpėdinis priėmė palikimą, pradėdamas faktiškai jį (palikimą) valdyti, turi nustatyti, ar įpėdinis atliko aktyvius veiksmus, ar tokie veiksmai išreiškia įpėdinio valią įgyti nuosavybės teisę į palikimą, valdyti jį (palikimą) (disponuoti, naudotis juo (palikimu)) kaip savo, ar jie (veiksmai) atlikti nustatytais terminais ir pan. Pažymėtina, kad reikšmingų bylos teisiniam rezultatui faktinių aplinkybių nustatymas ir vertinimas atliekamas atsižvelgiant į konkrečias bei kiekvienu atveju individualias faktines bylos aplinkybes. Įpėdinio aktyvūs veiksmai, kurie sudaro pagrindą nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad palikimas priimtas faktiškai pradėjęs valdyti turtą, gali būti palikimą sudarančių daiktų paėmimas ir naudojimas kaip savininko. Tokie įpėdinio veiksmai patvirtina, kad jis aktyviai dalyvauja priimant palikimą, kaip palikimo savininkas visą palikimą užvaldo ar pasidalija jį su kitais įpėdiniais, gaudamas dalį daiktų, kad ir nors vieną iš jų. Aktyvūs palikimo priėmimo veiksmai gali būti atlikti su visu palikimu arba dalimi palikimą sudarančių daiktų, net ir su vienu daiktu. Nustatant šią aplinkybę reikia įvertinti įrodymus, kokį konkretų turtą pareiškėjas užvaldė po palikėjo mirties, ar šis turtas sudaro palikimo dalį, ar turtu pareiškėjas naudojosi kaip savo nuosavybe (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-35-695/2018*).

10. Teismas sprendžia, kad nagrinėjamu atveju egzistuoja visos aukščiau šiame teismo sprendime nurodytos sąlygos spręsti klausimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo.
11. Teismui pateiktame pareiškimе nurodytais pareiškėjos paaiškinimais, VĮ „Registro centro duomenimis, iš kurių matyti, jog K. D. nuolatinė gyvenamoji vieta iki pat jo mirties buvo adresu (*neskelbtina*). Mokėjimo pavidimais, už butui, esančiam (*neskelbtina*), teiktas komunalines paslaugas, yra įrodytos faktinės aplinkybės, jog po palikėjo Š. D. mirties, K. D. toliau gyveno bute, esančiame (*neskelbtina*), mokėjo su šiuo turtu susijusius mokėjimus, bei visu anksčiau minėtu turtu naudojosi kaip savo.
12. Remiantis bylos duomenimis, po Š. D. mirties per nustatytą terminą nuo palikimo atsiradimo dienos į notarų biurą nebuvo kreiptasi. Byloje nėra duomenų, leidžiančių manyti, kad po Š. D. mirties jo palikimą būtų priėmę ar pretenduotų priimti kiti asmenys, taip pat nėra duomenų, leidžiančių manyti, kad į palikimą sudarantį turtą kiti asmenys pretenduotų įgyjamosios senaties pagrindu. Nurodytų aplinkybių visetas teikia pagrindą išvadai, kad K. D. po sūnaus mirties faktiškai savo aktyviais veiksmais per įstatymo nustatytą trijų mėnesių terminą pradėjo paveldimą turtą valdyti, todėl jis laikomas priėmusiu palikimą (CK 5.51 straipsnis).
13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pareiškėjo pareiškimas tenkintinas – nustatytinas juridinę reikšmę turintis faktas, jog K. D. po sūnaus Š. D. mirties priėmė palikimą pradėdamas jį faktiškai valdyti (CPK 444 straipsnio 2 dalies 8 punktas).
14. Juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymas pareiškėjui yra reikalingas tam, kad įstatymų numatyta apimtimi realizuoti paveldėjimo teisę (CPK 448 straipsnio 1 dalis).
15. Teismo turėtos pašto išlaidos neviršija 5,00 EUR dydžio sumos, todėl nepriteistinos (CPK 96 straipsnio 6 dalis, Teisingumo ir Finansų ministrų 2020-01-13 įsakymas Nr. 1R-19/K-2 „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“ pakeitimo“).

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 260, 270, 279, 448 straipsniais,

n u s p r e n d ž i a :

pareiškimą tenkinti.

Nustatyti juridinę reikšmę turintį faktą, kad K. D., gim. (*neskelbtina*), po sūnaus Š. D., asmens kodas (*neskelbtina*), mirusio (*neskelbtina*), mirties priėmė palikimą pradėdamas jį faktiškai valdyti.

Juridinę reikšmę turintis faktas nustatytas siekiant įgyvendinti paveldėjimo teisę.

Įsiteisėjus teismo sprendimui, išsiųsti jį Valstybės įmonei Registrų centras.

Teismo sprendimas per 30 dienų nuo jo kopijos įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos teismui, paduodant apeliacinį skundą per Vilniaus miesto apylinkės teismą.

Teisėja

Erika Stočkienė